

Sygn. akt VI Ka 13/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Słupsku VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Dariusz Dumanowski

Sędziowie: SO Andrzej Cyganek

SO Witold Żyłuk

Protokolant Katarzyna Gill

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Mieczysława Brunke

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2013 roku

sprawy **J. R.**

oskarżonego o czyn z art. 207 § 1 k.k.

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Słupsku

z dnia 26 września 2012 roku w sprawie XIV K 577/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że na podstawie art. 66 § 1 k.k.

i art. 67 § 1 k.k. postępowanie karne wobec J. R.

o przypisany mu czyn z art. 217 § 1 k.k. (opisany w punkcie 1) oraz

o przypisane mu czyny z art. 157 § 2 k.k. (opisane w punkcie 2) umarza warunkowo na okres próby 2 (dwóch) lat;

II. wymierza oskarżonemu 100 zł (sto złotych) opłaty za obie instancje

i zasądza od niego na rzecz Skarbu Państwa 20 zł (dwadzieścia złotych) tytułem wydatków za postępowanie odwoławcze.

Sygn. akt VI Ka 13/13

UZASADNIENIE

J. R. został oskarżony o to, że w okresie od maja 2005r. do 25 września 2009r. w D. znęcał się fizycznie i psychicznie nad swoją żoną U. R. poprzez bicie pięściami po głowie i całym ciele, kopanie, szarpanie za włosy, popychanie, zmuszanie do określonego zachowania, w tym, przebywania poza domem oraz uniemożliwiania korzystania z samochodu, awanturowanie się, wyzywanie słowami uważanymi powszechnie za obelżywe, groźenie pozbawieniem życia

i straszenie oraz znęcał się Nad M. R. (1) (i małoletnim P. R.) poprzez awanturowanie się w ich obecności, popychanie, szarpanie, zmuszanie do określonego zachowania, wyzywanie słowami powszechnie uważanymi za obelżywe, tj. **o czyn z art. 207 § 1 k.k.**

Sąd Rejonowy, wyrokiem z dnia 26 września 2012r., w sprawie XIV K 577/11,

1. uznał oskarżonego J. R. za winnego tego, że

w dniu 24 listopada 2008r. w S. poprzez uderzenie ręką w twarz córki M. R. (1) naruszył nietykalność cielesną pokrzywdzonej, powodując obrzęk tkanek miękkich warg i krwawienie z nosa, który to czyn **zakwalifikował jako przestępstwo z art. 217 § 1 k.k.** i za to, na mocy art. 217 § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k., skazał go na karę 50 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 zł,

2. uznał oskarżonego J. R. za winnego tego, że:

- w dniu 8 września 2009r. w D. poprzez szarpanie za ubranie i popychanie U. R. spowodował u pokrzywdzonej obrzęk i otarcie naskórka łokcia lewego, które to obrażenia naruszyły czynności narządów ciała pokrzywdzonej na okres poniżej 7 dni, który to czyn **zakwalifikował jako przestępstwo z art. 157 § 2 k.k.**,

- w dniu 24 września 2009r. w D. poprzez uderzanie pięściami i szarpanie U. R. spowodował i niej obrzęk i podbiegnięcia krwawe palców trzeciego, czwartego i piątego ręki prawej oraz otarcie naskórka stawów śródrečno – palczkowych ręki prawej, które to obrażenia naruszyły czynności narządów ciała pokrzywdzonej na okres poniżej 7 dni, który to czyn **zakwalifikował jako przestępstwo z art. 157 § 2 k.k.**,

i, uznając te czyny za ciąg przestępstw, na mocy art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 33 § 1 i 3 k.k. przy zast. art. 91 § 1 k.k., skazał go na karę 40 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 zł.

Ponadto, Sąd Rejonowy, mocą art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 i 2 k.k., połączył orzeczone wobec oskarżonego w pkt 1 i 2 wyroku kary grzywny i w ich miejsce wymierzył mu karę łącznią 70 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 zł.

Mocą zaś art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt 2 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego łącznej kary grzywny warunkowo zawiesił na okres próby 2 lat.

Jednocześnie, na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. i art. 626 § 1 k.p.k., Sąd I instancji zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa 1.000 zł tytułem części kosztów sądowych, zwalniając go od ich ponoszenia w pozostałej części.

Powyższy wyrok, na zasadzie art. 425 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 444 k.p.k., w całości na korzyść oskarżonego J. R. zaskarżył jego obrońca. Na zasadzie art. 427 § 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2 i 3 k.p.k. przedmiotowemu rozstrzygnięciu zarzucił:

1. obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wyroku, mianowicie naruszenia art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k., polegającą na ustaleniu, że:

- w dniu 24.09.2009r. w czasie kłótni o kluczyki samochodowe oskarżony poprzez uderzanie pięściami oraz szarpanie żony U. R. spowodował u niej lekki uszczerbek na zdrowiu w postaci obrażeń palców prawej ręki, szczegółowo opisanych w pkt 2. zaskarżonego wyroku, podczas gdy przedmiotowe ustalenia nie znajdują oparcia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, nadto pozostają w sprzeczności z fragmentami zeznań świadków I. Z. oraz Z. L., złożonych po okazaniu im notatki urzędowej z dnia 25.09.2009r., sporządzonej przez pierwszego z nich (k.9), jak również z zeznaniami świadka M. S., z których to dowodów wynika, że stwierdzone u U. R. powierzchowne obrażenia zostały spowodowane jej własnym zachowaniem, nie zachowaniem oskarżonego;

- w dniu 8.09.2009r. oskarżony poprzez szarpanie za ubranie i popychanie żony U. R. spowodował u niej lekki uszczerbek na zdrowiu w postaci obrzęku i otarcia naskórka łokcia lewego, czym wypełnił znamiona przestępstwa z art. 157 § 2 k.k., podczas gdy przedmiotowe ustalenia nie znajdują wystarczającego oparcia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, w szczególności nie uwzględniają dużej aktywności samej pokrzywdzonej w czasie zdarzenia

w dniu 8.09.2009r., wyrażającej się m.in. w stosowaniu przez nią siły fizycznej w postaci wyrywania portfela uprzednio zabranego oskarżonemu oraz uderzenia oskarżonego ręką w twarz, skutkujące u niego widocznymi obrażeniami twarzy,

2. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia, mający wpływ na jego treść, a polegający na dowolnym przyjęciu, iż zachowanie oskarżonego, podjęte w samochodzie w dniu 24.11.2008r. wobec ingerującej w kłótnię małżeńską siedemnastoletniej wówczas córki M. R. (1), polegające na jednokrotnym uderzeniu córki otwartą ręką w twarz w reakcji na jej uprzednie rażąco naganne zachowanie w postaci wulgarnego wyzwania oskarżonego oraz uderzenia go ręką w twarz:

- nacechowane jest znacznym stopniem społecznej szkodliwości;

- było zachowaniem bezprawnym,

podczas gdy uwzględnienie sposobu i okoliczności przedmiotowego zachowania, motywacji oskarżonego oraz wagi przewinienia córki, jako bezpośredniej przyczyny tegoż zachowania, powinno prowadzić do wniosku, iż stopień społecznej szkodliwości zachowania oskarżonego nie był wyższy niż znikomy, nadto przedmiotowe zachowanie oskarżonego mieściło się

w granicach pozaustawowego kontratypu karcenia małoletnich i stanowiło prawnie dopuszczalną fizyczną formę oddziaływania na siedemnastoletnią wówczas córkę oskarżonego, adekwatną do wagi i miejsca przewinienia oraz wieku małoletniej.

W konkluzji tak sformułowanych zarzutów, apelujący wniósł na zasadzie art. 427 § 1 k.p.k. oraz art. 437 § 1 i 2 k.p.k. o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od przypisanych mu przestępstw, ewentualnie o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Podczas rozprawy odwoławczej prokurator wniósł o nieuwzględnienie apelacji i utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna, zwłaszcza wniosek końcowy obrońcy o uniewinnienie oskarżonego od zarzuconych mu czynów nie zasługuje na uwzględnienie. Jednakże, konsekwencją jej rozpoznania stała się konieczność warunkowego umorzenia wobec J. R. postępowania karnego o czyn z art. 217 § 1 k.k. oraz o czyny z art. 157 § 2 k.k. na okres próby dwóch lat.

Sąd Odwoławczy nie podzielił tezy zawartej w złożonym środku odwoławczym, jakoby oskarżony nie dopuścił się zarzuconych mu czynów lub też działał w warunkach pozaustawowego kontratypu karcenia małoletnich w odniesieniu do zachowania oskarżonego, podjętego wobec pokrzywdzonej M. R. (1) w dniu 24 listopada 2008r.

Nie sposób bowiem zgodzić się z argumentacją skarżącego, że Sąd I instancji dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych, z uwagi na to, że oparł je na zeznaniach pokrzywdzonych U. R. i M. R. (1), które jako wewnętrznie niespójne, uznane zostały przez Sąd orzekający za niewiarygodne, nadto na zaświadczeniu lekarskim z dnia 9 września 2009r., czy opiniach biegłego sądowego M. R. (2), których ocena, zdaniem obrońcy, nie była dostatecznie wnikliwa.

Tego rodzaju argumentacja jest dowolna i chybiona, bowiem Sąd I Instancji bardzo szczegółowo i spójnie opisał zgromadzone w sprawie dowody, oceniając je wszechstronnie. Rozumowanie oraz argumentacja Sądu w tym zakresie nie wykazują żadnych błędów. Po pierwsze sam oskarżony przyznał w odniesieniu do zarzuconego mu czynu z art. 217 § 1 k.k., że gdy córka uderzyła go w głowę aż spadły mu okulary, wtedy odruchowo uderzył ją z otwartej ręki w twarz oraz, że podczas awantury małżeńskiej mógł odepchnąć żonę (k.113-118, 127-129). Po drugie, wbrew błędnemu przekonaniu skarżącego, Sąd merytoryczny uznał za zbieżne zeznania świadków Z. L. i I. Z. z obdukcją, opisującą

obrażenia pokrzywdzonej U. R.. Ponadto, chociaż opinie biegłego sądowego nie zostały sporządzone na podstawie oględzin przeprowadzonych bezpośrednio po inkryminowanych zdarzeniach, a w oparciu o zaświadczenia lekarskie i zeznania pokrzywdzonych, to jednak posiadane przez biegłego wiadomości specjalne i doświadczenie zawodowe przekonują Sąd Odwoławczy o fachowości opinii i rzetelności tych dowodów, które potwierdzają i fakt obrażeń i okoliczności ich powstania.

Argumentacja, podniesiona w uzasadnieniu apelacji, sugerująca inne przyczyny oraz mechanizm powstania tych obrażeń, czy też brak istnienia obiektywnego związku przyczynowego, warunkującego odpowiedzialność karną oskarżonego za przypisane mu czyny z art. 157 § 2 k.k. jest hipotetyczna i dowolna.

Nie sposób także zaaprobować stanowiska skarżącego, zaprezentowanego dla usprawiedliwienia popełnienia przez oskarżonego czynu z art. 217 § 1 k.k. na szkodę M. R. (1), przedstawiającego zachowanie ojca względem siedemnastoletniej wówczas córki, jako dozwolonego działania w ramach pozaustawowego kontraktu karcenia małoletnich. Otóż, w ocenie Sądu Okręgowego, przyjmowanie za dopuszczalne zachowania, stanowiącego jedyny dostępny sposób okazania dezaprobaty w sytuacjach, w których perswazja nie znajduje zastosowania z uwagi na niedostateczny jeszcze stopień rozwoju intelektualnego najmłodszych dzieci, nie może znaleźć zrozumienia w koniecznym oddziaływaniu na osobę niemalże pełnoletnią. Za zupełnie naganne należy tym bardziej uznać spowodowanie jakiegokolwiek zagrożenia lub uszczerbku dla zdrowia oraz poczucia godności małoletniego, zwłaszcza uderzenia dziecka otwartą dłonią w twarz w taki sposób, aby doszło do obrzęku tkanek miękkich wargi i krwawienia z nosa.

Konstatując powyższe stwierdzić należy, że podniesione przez apelującego zarzuty jawią się jako chybione.

Niemniej jednak, dokonując wnikliwej analizy zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału procesowego, w szczególności stenogramu z nagrania zarejestrowanego w dniu 22 września 2009r. (k.154-200) oraz zeznań pokrzywdzonych i wyjaśnień oskarżonego w kontekście trwającego konfliktu małżeńskiego, który znalazł swój finał w orzeczeniu rozwodowym, Sąd Odwoławczy doszedł do przekonania, że należy rozważyć zachowanie oskarżonego przez pryzmat przesłanek, przewidzianych w art. 66 § 1 k.k. Dokonana w ten sposób ocena stopnia winy i społecznej szkodliwości popełnionych przez oskarżonego czynów, jego postawy, karalności, właściwości i warunków osobistych oraz dotychczasowego sposobu życia prowadzi do wniosku o celowości zastosowania wobec J. R. przewidzianej w tym artykule instytucji probacyjnej.

Należało zważyć, że istotą warunkowego umorzenia postępowania, jest likwidowanie konfliktu wywołanego przestępstwem. Znajduje ono zastosowanie wszędzie tam, gdzie nie ma potrzeby, ze względu na cele kary, jej wymierzenia, a nawet kontynuowania postępowania karnego i doprowadzenia do wyroku skazującego. Podstawowym zatem celem tej instytucji jest cel wychowawczy, którego spełnienie oceniane jest poprzez sprawdzenie funkcjonowania sprawcy w okresie próby. Jest to szansa dana sprawcy, by pomyślnym wpływem okresu próby udowodnił, że zrozumiał naganność swego postępowania i tym samym dał gwarancję akceptowania w przyszłości obowiązujących norm prawnych. Zastosowanie tego typu instytucji obwarowane jest szeregiem warunków. Nie każdy sprawca przestępstwa może skorzystać z szansy w postaci zastosowania tego rodzaju środka probacyjnego. Z szansy tej niewątpliwie może skorzystać J. R..

Także Sąd Rejonowy dostrzegł wszystkie te okoliczności, które doprowadziły do uznania, że oskarżony zasługiwał na dobrodziejstwo warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej wobec niego kary grzywny. W szczególności zaakcentować należy fakt, że do popełnienia przez oskarżonego czynów doszło na tle głębokiego konfliktu małżeńskiego,

a sam oskarżony był częstokroć w pewien sposób prowokowany przez obie pokrzywdzone ich nagannym zachowaniem, o czym przekonuje zapis stenogramu nagranej rozmowy z dnia 22.09.2009r. W ocenie Sądu Okręgowego, czyny te nie miały więc charakteru jednostronnego, ponieważ także pokrzywdzone były aktywnie zaangażowane w stosowaniu

wulgaryzmów wobec oskarżonego. Co istotne, w dotychczasowym życiu oskarżonego nie dochodziło do naruszania przez niego porządku prawnego

w inny sposób, jest on bowiem osobą niekaraną i prowadzącą ustabilizowany tryb życia. Wywody te prowadzą do wniosku, że zachowanie J. R. spowodowane było szczególną i przerastającą go sytuacją życiową, z którą, wobec swej bezsilności, nie potrafił poradzić sobie w inny sposób.

Powyższe przekonuje Sąd Okręgowy, iż wymierzenie oskarżonemu kary, nawet w zawieszeniu jej wykonania, w istocie nie jest w tym przypadku konieczne. Cele postępowania zostaną osiągnięte także poprzez warunkowe umorzenie postępowania, zwłaszcza że pokrzywdzone obecnie nie mieszkują z oskarżonym, a więc odpadną sytuacje konfliktowe pomiędzy nimi. Jednocześnie wyznaczony okres próby, pozwoli sprawdzić przestrzeganie przez oskarżonego norm prawnych.

Mając to wszystko na uwadze, nie stwierdzając uchybień, które mogłyby mieć wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, na zasadzie art. 437 § 1 k.p.k., Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że na podstawie art. 66 § 1 k.k. i art. 67 § 1 k.k. postępowanie karne wobec J. R. o przypisany mu czyn z art. 217 § 1 k.k. oraz o przypisane mu czyny z art. 157 § 2 k.k. warunkowo umorzył na okres próby 2 lat.

Ponadto, kierując się dyspozycją art. 7 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych (Dz.U. z 1983r., Nr 49, poz. 223, ze zm.), Sąd II instancji wymierzył oskarżonemu 100 zł tytułem opłaty za obie instancje oraz, na podstawie § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (Dz. U. z 2003r., Nr 108, poz. 1026, z późn. zm.) zasądził od niego na rzecz Skarbu Państwa 20 zł tytułem wydatków za postępowanie odwoławcze.